

SENTRUM VIR TOEGEPASTE ETIEK

JAARVERSLAG 2001

1. BEHEERKOMITEE

Die beheerkomitee vir 2001 is as volg saamgestel:

Prof. C.J. Groenewald (verteenwoordiger van die Dept. Sielkunde, Sosiologie, Geografie en Omgewingstudie en Maatskaplike Werk, *Voorsitter*), Proff. PR Nel (Sekundusdekaan van Lettere en Wysbegeerte), A.A. van Niekerk (Direkteur van die Sentrum en Hoof van die Eenheid vir Bio-Etik), WL van der Merwe (Voorsitter: Dept. Filosofie) J. Kinghorn (verteenwoordiger van die Sentrum vir Kontekstuele Hermeneutiek, H.J. Kotzé (verteenwoordiger van die Sentrum vir Internasionale en Vergelykende Politiek), J.P. Hattingh (Hoof: Eenheid vir Omgewingsetiek), S. van der Berg (verteenwoordiger van die Fakulteit Ekonomiese en Bestuurswetenskappe) en W. Pienaar (Dept. Psigiatrie, verteenwoordiger van die Fakulteit Geneeskunde).

2. GENERAL ACTIVITIES OF THE CENTRE

2.1 VISITORS TO THE CENTRE

In the course of 2001, the Centre received the following visitors, all of whom either delivered papers or co-operated in research activities:

- **Prof. John Moskop**, Professor of Medical Ethics and Director of the Center for Bioethics at the Brody Medical School, East Carolina University, North Carolina, USA. visited the Centre in January and February as prof. Van Niekerk's overseas research fellow. This visit was made possible by a generous grant from the National Research Foundation. Prof. Moskop is an internationally acclaimed bioethicist, and co-operated with prof. van Niekerk on a project about the ethics of end-of-life care. He delivered a number of public lectures on the Stellenbosch campus, the Tygerberg campus, and the Medical Schools of the Universities of Cape Town and Pretoria, and he also visited the NRF and EthicSA in Pretoria. He also lectured in the Bioethics Specialisation Stream of the MPhil (Applied Ethics) Program. A publication based on prof. Moskop's work during this visit is due to appear in the accredited journal *The Hastings Center Report* in due course.
- **Lord Naren Patel**, on whom the University of Stellenbosch bestowed the degree DMed (*honoris causa*) in March 2001, was, at the time, also a visitor to the Centre. It was arranged that, at the time of this visit, he would deliver a Stellenbosch Forum public lecture on the progress with

regulations on stem cell research in Britain. He also delivered a lecture on the theme “How do you regulate doctors?” at the Medical School in Tygerberg. Lord Patel is one of Britain’s most eminent gynaecologists, a former President of the Royal Society of Obstetricians and Gynaecologists and a recent member of the House of Lords.

- **Prof. Godfrey Tangwa**, Professor of Philosophy and Bioethics at the University of Yaounde in Cameroon and one of Africa’s most eminent bioethicists, visited the Centre in July and August. He co-operated with prof. van Niekerk in a research project on the ethics of AIDS in Africa (see elsewhere in this report), and also lectured in the MPhil Program.
- **Prof. WA Landman**, CEO of the Ethics Institute of SA, who regularly co-operates with the Centre on a variety of matters and, as professor extraordinaire, teaches in our MPhil Program in Applied Ethics.
- **Prof. Paul van Tongeren**, Hoogleraar in Filosofie en Etiek aan die Katholieke Universiteit van Nijmegen, het die Sentrum aan die einde van Julie besoek.

3.3 Bywoning van en referate gelewer by Internasionale en Nasionale Vakkongresse

(Hier word slegs gerapporteer oor aktiwiteite wat nie streng onder een van die Eenhede ressorteer nie. Sien ook die verslae van die eenhede.)

3.3.1 Referate by Internasionale Kongresse

1. Camerer, L. 2001:7-11th October, *Preconditions for an effective anti-corruption agency*, 10th International Anti-Corruption Conference, Prague.
2. Camerer, L. 2001: 19-28th February. *Corruption in South Africa*, 15th Annual ANZOC Criminology Conference, Melbourne and Centre for Applied Philosophy and Public Ethics, Canberra, Australia.

3.3.1 Referate by Nasionale Vakkongresse en ander optredes

1. AA van Niekerk: *Die jaar van hoop: eerste treë*, Streekkonferensie van die Wes-Kaapse Sinode van die NG Kerk, Worcester, 25 Maart 2001.
2. AA van Niekerk: *Ethics and Civil Engineering*. CMP-Program of Western Cape Universities, 9 July 2001
3. AA van Niekerk: *Our New South Africa: is there any reason to stay?* CSM & ICM Credit Conference, Riverside, Durban, 20 July 2001.

3.4 Publikasies

(Slegs publikasies wat nie onder eenhede ressorteer nie; vgl. ook verslae van eenhede vir ander publikasies. Geakkrediteerde vaktydskrifte word met 'n asterisk [*] aangedui)

3.4.1 Artikels in Vaktydskrifte

1. Govier T en Verwoerd WJ: Forgiveness: The Victim's Prerogative, vir publikasie aanvaar in *The South African Journal of Philosophy**.
2. Govier T en Verwoerd WJ: Taking Wrongs Seriously: a qualified defence of the practice of public apologies, *Saskatchewan Law Review*, vol. 65: 139-162.
3. Terreblanche, SJ: Sosiaal-etiese verantwoordelikheid in Suid-Afrika. 'n Perspektief vanuit Levinas. *South African Journal of Philosophy**. June 2001; 20(3): 320-337.
4. Van der Merwe, WL & Jonker, C. Liberalism, communitarianism and the project of the self. *South African Journal of Philosophy** 20(3), 2001: 270-289.
5. Verwoerd, WJ. On our moral responsibility for past violations, *AlterNation**, 8(1) 2001: 219-242..

3.4.2 Boeke

1. Camerer, L, September 2001 *Controlling corruption in South Africa: Results of an expert panel survey*, ISS Monograph.

3.4.3 Occasional papers

1. Camerer, L. 2001 "Protecting whistleblowers in South Africa: The Protected Disclosures Act, no 26 of 2000" ISS Paper no 47.

3.4.4 Populêre artikels

1. Van Niekerk, AA: Waarheen met die Afrikaner?, *Die Burger* (Forum artikel), 2 April 2001 [Where are we going with the Afrikaner?]

3.5 Ander algemene werksaamhede

- 3.5.1 Die Direkteur is by twee geleenthede genooi om, as verteenwoordiger van die Sentrum, vergaderings van 'n groep sakelui en akademici met pres. Thabo Mbeki, by te woon. 'n Wye reeks van aktuele aangeleenthede is by hierdie geleenthede bespreek, en standpunte is openhartig gestel.
- 3.5.2 Die webwerf van die Sentrum is deeglik hersien en op datum gebring. Die adres is <http://www.sun.ac.za/philosophy/cae>.

- 3.5.3 Die Sentrum neem, na aanleiding van 'n reëling wat met die Voorsitter van die Dept. Filosofie (op sy versoek) getref is, voortaan primêr verantwoordelikheid vir die aanbieding van die MPhil Program in Toegepaste Etiek. Die Direkteur tree in hierdie verband daarom voortaan op as Programdirekteur en prof. Hattingh as Programkoördineerder. Dit word in die vooruitsig gestel dat Sentra voortaan onderrigverantwoordelikhede mag onderneem.
- 3.5.4 Lede van die Sentrum was by 'n verskeidenheid van aktiwiteite betrokke wat te make het met die veld van die Toegepaste Etiek – baie in reaksie op versoeke uit die breër publiek. 'n Hele aantal radio-onderhoude met die Direkteur en ander lede van die Sentrum het bv. plaasgevind.
- 3.5.5 Die Sentrum is intensief betrokke by die werksaamhede van die Ethics Institute of South Africa (EthicSA). Hierdie is 'n nie-regeringsorganisasie wat in Pretoria opererig is met as doel die nasionale fasilitering en koördinerig van aktiwiteite op die terrein van die toegepaste etiek. Die Direkteur is 'n lid van EthicSA se direksie, en is in daardie hoedanigheid ten nouste betrokke by die beplanning en evaluering van EthicSA se aktiwiteite.
- 3.5.6 Die tweede prestige-lesing van die Sentrum vir Toegepaste Etiek het op 15 Oktober 2001 in die Jannaschsaal van die Konservatorium plaasgevind. Dit is gelewer deur prof. JP Hattingh, Hoof van die Eenheid vir Omgewingsetiek en sy tema was: "Ecological sustainability in a developing country such as South Africa? A philosophical and ethical inquiry". Daar was 'n goeie gehoor en die geleentheid was 'n goot sukses. Die referaat word in verwerkte vorm gepubliseer.
- 3.5.7 Die Direkteur (met prof. Hattingh as sekundus) is deur die Viserektor (Navorsing) benoem as die US se verteenwoordiger in die Taakspan wat verantwoordelik is vir die oprigting van die Nasionale Etiekkomitee vir Wetenskap en Tegnologie, onder leiding van die National Science and Technology Forum. Verskeie vergaderings en 'n werkswinkel in hierdie verband het in 2001 in Pretoria plaasgevind.
- 3.5.8 Die stelsel om genote van die Sentrum in te stel, is ondersoek, en die eerste genoot, mnr. WJ Verwoerd, is in die loop van 2001 aangestel. Sedertdien is ook dr. Joun en Donna van Bogaert and me. Marianne (Lala) Camerer as genote van die Sentrum aangestel.
- 3.5.9 Die Sentrum ondersoek die moontlikheid van 'n uitbreiding van die Eenheid vir Bio-Etiek na die Tygerberg Kampus. Dis 'n inisiatief wat tans intensief deur die Direkteur, dr. K. Moodley en prof. WP Pienaar ondersoek word. Die sukses van die onderneming sal afhang van die vraag of Sentra formeel toegelaat sal word om onderrigfunksies te onderneem, aangesien die Tygerberg kampus dringend behoefte het aan 'n struktuur om die voorgraadse onderrig in mediese etiek te behartig.

Magisterprojek afgehandel

FOSHAUGEN T. *A Christian perspective of incarnationally engaged love as a response to contemporary ethics.* (Toegepaste Etiek). Studieleier. Prof. J.P. Hattingh.

4. EENHEID VIR BIO-ETIEK

Sien aangehegte verslag (p.6)

5. EENHEID VIR OMGEWINGSETIEK

Sien aangehegte verslag (p. 12)

6. FINANSIES

Die finansiële state van die Sentrum vir 2001 is deur die Beheerkomitee goedgekeur en word aanbeveel by die Fakulteitskomitee en –raad.

Prof. CJ Groenewald
Voorsitter: Beheerkomitee

Prof. AA van Niekerk
Direkteur

18 September 2002

EENHEID VIR BIO-ETIEK

JAARVERSLAG 2001

1. NAVORSING

1.1 Afgehandelde en lopende Navorsingsprojekte

- 1.1.1** *Pyn in fenomenologiese perspektief* (A Olivier en AA van Niekerk). Hierdie projek is nou afgehandel en verskeie navorsingsuitsette is met die oog daarop geproduseer; vgl. die volgende afdeling. Dr. Olivier is as 'n postdoktorale navorsingsgenoot van prof. van Niekerk met die oog op hierdie projek aangestel.
- 1.1.2** *Etiese probleme rondom MIV/VIGS in Afrika*. (AA van Niekerk, LM Kopelman en andere). Hierdie projek is reeds in 2000 van stapel gestuur as 'n nadraai van prof. Kopelman se besoek aan die Eenheid as prof. van Niekerk se navorsingsgenoot in 1999. In 'n eerste fase is vyf ander internasionaal bekende akademici geïdentifiseer en genooi om mee te werk, te wete proff. S Benatar (UK), U. Schüklenk (Wits), R. Ashcroft (Imperial College, Universiteit van London) G. Tangwa (Universiteit van Yaounde, Kameroen) en dr. K. Moodley (Fakt. Gesondheidswetenskappe, US). 'n Sewetal artikels is geskryf, deeglik gekeur, en opgeneem in 'n spesiale uitgawe van die internasionaal geakkrediteerde *Journal of Medicine and Philosophy*, vol 27, no. 2 wat in April 2002 sal verskyn met proff. Kopelman en van Niekerk as gasredakteurs. Die projek oor die etiese probleme rondom VIGS in Afrika gaan voort.
- 1.1.3** *Etiese probleme rondom nuwere ontwikkelinge in reprodktiewe tegnologie* (AA van Niekerk – lopend)
- 1.1.4** *Etiese probleme rondom chirurgie* (AA van Niekerk – lopend)
- 1.1.5** *Moral responsibility and the problem of global drug resistance* (D. Knapp van Bogaert en AA van Niekerk). Hierdie doktrale projek behoort aan die einde van 2002 voltooi te wees.
- 1.1.6** *Ethical perspectives on physician assisted suicide (PAS)* (M. Ngquba en AA van Niekerk). Werk aan hierdie projek vorder goed.

1.2 Navorsingsuitsette

1.2.1 Referate gelewer by Internasionale Vakkongresse

1. *AA van Niekerk: AIDS in South Africa: social and moral complexities*. Lesing in Perspectives-Reeks van Brody School of Medicine, East Carolina University, Greenville, North Carolina, VSA, 26 April 2001.

Die volgende twee referate is (as “key note speaker”) op spesiale uitnodiging gelewer by ‘n internasionale simposium oor die rol van multi-nasionale farmaseutiese maatskappye in die bestryding van HIV/VIGS in Afrika, gereël deur Centre for Economics and Ethics, Katholieke Universiteit, Leuven, België, 10 November 2001.

2. AA van Niekerk: *Moral and social complexities of HIV/AIDS in Africa*, en
3. AA van Niekerk: *Ought patent rights to be honoured when underdeveloped countries seek life saving drugs for HIV/AIDS?*
4. AA van Niekerk: *To clone or not to clone humans: sorting out the arguments*. Openbare lesing, op spesiale uitnodiging, aan Hoger Instituut voor Wijsbegeerte, Katholieke Universiteit van Leuven, België, 7 November 2001. (Gereël deur die Centre for Economics and Ethics en die Centre for Bioomedical Ethics and Law aan die HIW, Leuven).

1.2.2 Referate gelewer by Nasionale Vakkongresse en ander optredes

1. AA van Niekerk: *Is it ethical to clone humans?* 27ste Jaarkongres van die Wysgerige Vereniging van Suider-Afrika. Durban, Januarie 2001.
2. AA van Niekerk: *Current and ideal functions of research ethics committees*. Research Ethics Course, Centre for Bioethics, University of Cape Town, 12 February 2001.
3. AA van Niekerk: *Mediese Etiek en Chirurgie*. VPO Konferensie van Wes-Kaapse Chirurge, Parow, 4 September 2001.
4. AA van Niekerk: *Patient autonomy and terminal care*. Wes-Kaapse Konferensie van die SA Hospice Vereniging, Stellenbosch, 25 September 2001.
5. AA van Niekerk: *Etiese aspekte van geneeskunde en plastiese chirurgie*. VPO Lesing vir Personeel van US Gesondheidswetenskappesafakuleit se Dept. Plastiese en Rekonstruktiewe Chirurgie, Tygerberg Hospitaal, 19 Oktober 2001.
6. AA van Niekerk: *Problems of medical ethics in current day South Africa*. Lesing by Konferensie van die Mediese Navorsingsraad en Bestuurspan, Bellville, 29 November 2001.

1.2.2 Gepubliseerde artikels in vaktydskrifte (geakkrediteerde tydskrifte word met ‘n asterisk [*] aangedui)

1. Olivier A: Die pyn van bewussyn, Vir publikasie aanvaar in *Tydskrif vir Geesteswetenskappe**
2. Olivier A: Educating pain. Vir publikasie aanvaar in *SA Journal of Philosophy**
3. Olivier A: When pain becomes real. Vir publikasie aanvaar in *Philosophy Today**

4. Van Bogaert D: Commentary on UNAIDS 18 Guidance Points. *Developing World Bioethics* 1(2), 2000: 142-147.
5. Van Niekerk, AA: Ethics for medicine and medicine for ethics. Vir publikasie aanvaar in *SA Medical Journal** 21(1)
6. Van Niekerk AA: Moral and social complexities of AIDS in Africa, vir publikasie aanvaar in *The Journal of Medicine and Philosophy**, 27(2)
7. Van Niekerk AA: Introduction: AIDS and Africa” (saam met Loretta Kopelman), vir publikasie aanvaar in *The Journal of Medicine and Philosophy**, 27(2)
8. Van Niekerk AA: Die stand van die mediese wetenskap in Suid-Afrika, *Aambeeld*. 29(2), November 2001: 29-32

1.2.3 Boekhoofstukke

1. Van Niekerk AA: The ethics of cloning humans: Sorting out the arguments. In: E. Raidt (Ed.): *Ethics in the Workplace*. Johannesburg: St. Augustine University Press, 2001: 257-288.
2. Van Niekerk AA: Algemene inleiding tot etiek, *Suid-Afrikaanse Ensiklopedie*, 2001 (Elektronies)
3. Van Niekerk AA: Mediese etiek, *Suid-Afrikaanse Ensiklopedie*, 2001 (Elektronies)

1.2.4 Populêre artikels

1. Van Niekerk, AA: My kloon, my kind: kwelvrae oor deurbraak met embryos, *Rapport*, 2 Desember 2001.

2. ANDER AKTIWITEITE VAN DIE EENHEID

2.1 Lede van die eenheid skakel gereeld in by die tweeweklikse byeenkomste van prof. Solly Benatar (hoof van Interne Geneeskunde, UK) se multi-dissiplinêre besprekingsgroep oor bio-etiese kwessies te Groote Schuur Hospitaal. By hierdie byeenkomste word van die jongste literatuur bespreek en word 'n gevallestudie uit die praktykervaring van die afgelope week aan die orde gestel.

2.2 Prof. van Niekerk het intensief saamgewerk met prof. Benatar t.o.v. 'n aansoek vir 'n groot toekenning van die Fogarty Foundation met die oog op die instelling van 'n nagraadse diploma in mediese navorsingsetiek aan die UK vanaf 2003. Hy sal op 'n vaste basis een van die dosente in hierdie nuwe program wees, en het ook in 2001 lesings aangebied in 'n kort kursus oor navorsingsetiek in prof. Benatar se Sentrum.

2.3 Die Eenheid is deur die Minister van Gesondheid in die Wes-Kaap, mnr. Nick Koornhof, gekonsulteer t.o.v. die provinsie se VIGS beleid.

2.4 Prof. van Niekerk is lid en neem deel aan die bedrywighede van die volgende etiese komitees:

- Die Etiek Komitee van die Fakulteit Geneeskunde te Tygerberg onder leiding van prof. WP Pienaar
- Die Etiekkomitee van die Mediese Navorsingsraad
- Redaksionele Rade van die *SA Journal of Philosophy, Developing World Bioethics* en die *SA Journal for Higher Education*.

2.5 Verskeie nagraadse studente was betrokke by, of doen steeds navorsing oor onderwerpe wat van regstreekse belang is vir die aktiwiteite van hierdie eenheid. Hier volg 'n lys van besonderhede:

2.3.1 Voltooide MPhil-skripsies (2001)

1. LF Mpuntsha: *Continuing professional development in medicine: the inherent values of the system for quality assurance in health care*. MPhil (Waarde- en Beleidstudie), 91 pp. (2001)
2. DF Gcinumkhonto: *A critical and ethical assessment of the SA Termination of Pregnancy Bill*. MPhil, 70 pp. (2001)
3. PN Okolie: *Suicide: a philosophical and ethical perspective*. MPhil. 85 pp. (2001)
4. S. Verhoef: *Tegnologie en gestremdheid – filosofies-etiese perspektiewe*. MPhil. 88 pp. (2001) *cum laude*
5. J. Esser: *Who cares? Moral reflections on business in health care*. MPhil. 87 pp. (Desember 2001)

(AA van Niekerk het in al bg. gevalle opgetree as studieleier)

2.3.2 Doktorale projekte aan die gang

1. D. Knapp van Bogaert: *Moral responsibility and the problem of global drug resistance*. DPhil.
2. M.P. Mahlati: *Altruism and self-interest in medical practice: ethical perspectives on the South African situation*. D.Phil.
3. E. Mathandabuzo: *The ethics of notifiable diseases, with special reference to HIV/AIDS*. DPhil.
4. K. Moodley: *Medical research on human subjects in South Africa: a critical assessment of the work of research ethics committees*. DPhil.

5. HK Nevhuthalu: *Patient rights in South Africa's public health system – moral-critical perspectives*. DPhil.
6. M. Ngquba: *The ethics of physician-assisted suicide*.
7. M.S. Tlhapane: *Principlism and AIDS: a study in applied ethics*. D.Phil.

(AA van Niekerk tree in al bg. gevalle op as promotor)

8. L-J van Bogaert: *Sentience and moral standing: a neurophilosophical appraisal*. DPhil (Promotor: Prof. FP Cilliers)

2.3.3 Magisterprojekte aan die gang

1. J. de Bruyn: *'n Lewensvatbare strategie vir HIV/VIGS-bestuur in 'n landelike omgewing: etiese perspektiewe*. MPhil.
2. E. de Villiers: *Human dignity: right or responsibility?* MPhil.
3. S. de Villiers: *The principle of autonomy and the involuntary sterilization of people with mental handicap*. MPhil.
4. L. Horn: *Theories of justice and an appropriate HIV policy strategy for South Africa: critical perspectives*. MPhil.
5. A. Mafanya: *Informed consent and the practice of medicine in the Eastern Cape*. MPhil.
6. G. Nicholls: *The Roman Catholic Church's stand on condom provision in the AIDS crisis in Africa: ethical perspectives*. MPhil.
7. A. Nienaber: *'n Kritiese analise van Zygmunt Bauman se idee van 'n postmoderne etiek*. MA.
8. Annie Olivier: *Kritiese perspektiewe op Hans Jonas se idee van 'n etiek van verantwoordelikheid*. MA.
9. L. Peterson: *The reconcilability of business practices and the provision of health services*. MPhil
10. R. Rauch: *Black women and HIV/AIDS in Kwazulu-Natal: moral perspectives*. MPhil.
11. T Rossouw: *A dialectical interpretation of the history of Western medicine: perspectives, problems and possibilities*. MPhil.
12. D. Sidler: *End-of-life decisions in neonatology*. MPhil.

(Prof. AA van Niekerk tree in al bg. gevalle op as studieleier)

AA van Niekerk
(Hoof: Eenheid vir Bio-Etik)

EENHEID VIR OMGEWINGSETIEK

JAARVERSLAG 2001

1. Navorsing

1.1 Navorsingsuitsette

1.1.1 Referate

Hattingh, JP Conceptualizing sustainability. **Sewe-en-twigtigste Jaarlikse Kongres van die Wysgerige Vereniging van Suider-Afrika**, 22-24 Januarie 2001, Durban.

Hattingh, JP Faultlines in the concepts of sustainability and sustainable development. **Consultative Workshop on Sustainable Development in the Minerals and Mining Sector of Southern Africa**, organized by MMSD (Southern Africa), 13 March 2001, Stellenbosch.

Hattingh, JP Moving beyond an ethics of compliance in impact assessment. **Sustainable relationships for a sustainable environment. Annual meeting of the International Association for Impact Assessment (South Africa)**, 8-10 Oktober 2001, Witrivier, Mpumalanga. [Referaat aangebied op uitnodiging van IAIA.]

Hattingh, JP Religious fundamentalism and environmental ethics. **National Consultative Workshop. CSIR**, 15 October 2001, Stellenbosch.

Hattingh, JP Ecological sustainability in a developing country such as South Africa? A philosophical and ethical inquiry. **Prestigelesing van die Sentrum vir Toegepaste Etiek. Universiteit van Stellenbosch**, 15 Oktober 2001, Stellenbosch.

Hattingh, JP The Pebble Bed Modular Reactor (PBMR) in ethical perspective. Integrating values into the decision framework. **Instituut vir Toekomsnavorsing, Universiteit van Stellenbosch**. 6 Desember 2001.

1.1.2 Publikasies in vaktydskrifte, en artikels aanvaar vir publikasie in vaktydskrifte

Hattingh, JP **Human dimensions of invasive alien species in philosophical perspective: Towards an ethic of conceptual responsibility**. In McNeely, JA. (ed.) *The great reshuffling. Human dimensions of invasive alien species*. IUCN - The World Conservation Union: Gland, Switzerland and Cambridge, UK, 2001, pp. 183-194. Proceedings of the IUCN Conference on the Human Dimensions of Invasive Alien Species, 15-17 September 2000, Cape Town.

Hattingh, JP **Conceptualizing ecological sustainability and ecologically sustainable development in ethical terms: Issues and challenges**. Aanvaar vir publikasie in die *Annale* van die Universiteit van Stellenbosch.

Hattingh, JP en Attfield, R **Ecological sustainability in a developing country such as South Africa? A philosophical and ethical inquiry.** Aanvaar vir publikasie in Vol. 6, No. 3, 2002 van *The International Journal of Human Rights*.

1.1.4 Navorsingsverslae

Hattingh, JP en Seeliger, L **Value issues in decision-making about nuclear power generation: an ethical analysis.** Tegnieuse verslag waarvan die eerste ontwerp in Oktober 2001 voltooi is. Die finale weergawe sal vroeg in 2002 voltooi wees, en dan sal dit gebruik word as verwysingsdokument in die sosiale impakstudie oor 'n voorgestelde demonstrasie korrelbed kernkragaanleg by Koeberg in die Wes-Kaap.

1.2 Lopende navorsing

'n Toekenning van ongeveer R 96 000 van die British Academy in samewerking met die Association of Commonwealth Universities word gemaak, gesamentlik aan prof. J.P. Hattingh, prof. Robin Attfield van die Dept Filosofie van die Universiteit van Cardiff, en dr. M.D.J. Matshabaphala van die Graduate School of Leadership van die Universiteit van die Noorde vir 'n navorsingsprogram wat op 1 Januarie 2001 'n aanvang neem, en in Desember 2002 ten einde loop. Die sentrale tema van hierdie navorsing is die filosofiese problematiek van ekologies volhoubare ontwikkeling in ontwikkelende lande. Hierdie program is in Januarie 2001 geloods met 'n navorsingsbesoek van Proff. Attfield en Hattingh aan die Universiteit van die Noorde. In September 2001 het prof. Hattingh op sy beurt 'n opvolgbesoek afgelê aan die Universiteit van Cardiff met die oog op die verdere verwerking van navorsingsgegewens. Die resultaat hiervan was 'n gesamentlike navorsingspublikasie van Proff. Hattingh en Attfield wat in September 2002 in die *International Journal of Human Rights* gepubliseer sal word. [Sien "Publikasies in vaktydskrifte, en artikels aanvaar vir publikasie in vaktydskrifte" hierbo vir nadere bibliografiese besonderhede.]

Die tweede rondte van hierdie navorsingsprogram sal in 2002 verder gevoer word met navorsing oor Grondhervorming as voorwaarde vir ekologies volhoubare ontwikkeling.

2. ANDER AKTIWITEITE

2.1 Doktorale projekte afgehandel

BURNS MER. *Co-evolutionary relationships between environmental ethics and environmental assessment.* D.Phil. Promotor: Prof. JP Hattingh. Medepromotor: Prof. LW Canter, University of Oklahoma. Ingelewer vir eksaminering: Desember 2001.

2.2 Doktorale projekte aan die gang

LONG SS. *The formulation of an environmental ethic for civil engineers in South Africa*. D.Phil. Promotor: Prof. JP Hattingh.

SLABBERT NJ. *Technology, Nature, Culture: Environmental concepts in the philosophy of John Dewey*. D.Phil. Promotor: Prof. JP Hattingh.

2.3 Magisterprojekte afgehandel

MOKATI NPD. *The use of animals by African People (Blacks): An ethical perspective*. M.Phil. (Toegepaste Etiek). 2001. 72 pp. Studieleier: Prof. JP Hattingh.

2.3 Magisterprojekte aan die gang

BADENHORST, C. *On the ethics of hunting*. M.A. (Toegepaste Etiek). Studieleier: Prof. JP Hattingh.

REYNEKE J. *Die wederkerige verhouding tussen omgewing en ontwikkeling*. M.A. Studieleier: Prof. JP Hattingh. Verwagte datum van voltooiing: November 2001.

NAUDE P. *The use and management of the Olifants River System. An ethical perspective, with special focus on the Mpumalanga and Northern Province Lowveld Region*. M.Phil. (Toegepaste Etiek). Studieleier: Prof. JP Hattingh.

NGOTHO MM. *The role of schools in sustainable urban environmental management. With special focus on selected schools in the Western Zone of the Education Department of Nakuru Town, Kenya*. M. Development Studies, University of the North.

THORBURN R. *The new company. Pre-emptive corporate ethics in a globalised business environment*. M.A. Studieleier: Prof. JP Hattingh.

2.4 Wes-Kaapse Omgewingsetiek Forum

In Maart 2000 is die Wes-Kaapse Omgewingsetiek Forum (Western Cape Environmental Ethics Forum) gestig en word Prof. Johan Hattingh verkies tot Voorsitter, en Me. Leanne Seeliger, Navorsers in die Eenheid vir Omgewingsetiek, as Sekretaris-Penningmeester. Die doel van die Forum is om deur middel van goedgekose gevallestudies 'n sensitiwiteit vir etiese kwessies in omgewingsbesluitneming te kweek. In April 2001 is een vergadering van die Forum gewy aan 'n bespreking van etiese kwessies rakende die uitwissing/verwydering van die Thar bergbokke teen Tafelberg. Hierdie vergadering is egter so swak bygewoon, dat daar by 'n bestuursvergadering van die Forum in Desember 2001 besluit is om die

aktiwiteite van die Forum in die toekoms eerder in die formaat van 'n web-gebaseerde gespreksforum aan te bied.

2.6 Betrokkenheid by kursusse aan die Universiteit van die Noorde

In 2001 het Prof. Hattingh sy betrokkenheid as besoekende dosent in die Fakulteit Bestuurswetenskappe aan die Universiteit van die Noorde voortgesit met die gesamentlike aanbieding van drie kursusse binne die raamwerk van 'n gedoseerde Meesterskursus in Ontwikkelingstudies. Op eerstejaarsvlak het hy saam met kollegas van die UN verantwoordelikheid aanvaar vir twee kursusse; een in die Konsep van Ontwikkeling (MDev 801), en een in Ontwikkelingsetiek (MDev 802). Op tweedejaarsvlak was hy saam met 'n kollega van die UN verantwoordelik vir 'n kursus oor die etiese dimensies van Omgewingsbestuur en Toerisme (MDev 811).

2.6 Netwerke:

1. Noue skakeling en samewerking tussen die Eenheid vir Omgewingsetiek en die Afdeling vir Cross Cutting Technologies van die WNNR, veral oor omgewingskwessies lei tot deelname aan verskeie werkswinkels en gespreksgeleenthede. Hierdie skakeling het in Maart 2001 uitgeloop op deelname van Prof. Hattingh aan 'n werkseminaar wat saamgeroep is om die Minerale- en Mynbousektor van Suider-Afrika te help om die betekenis van volhoubare ontwikkeling vir dié bedryf uit te klaar, asook om die parameters te bepaal van 'n omvattende navorsingsprojek waarvan die resultate aan die WSSD Beraad in Johannesburg voorgelê sou word in Augustus 2002. Verdere skakeling met die WNNR het plaasgevind in die vorm van 'n nasionale seminaar wat deur Prof. Hattingh in Oktober 2001 by die WNNR aangebied is oor Religieuse Fundamentalisme en Omgewingsimpakstudie. [Die tema van hierdie seminaar is vasgestel lank voor die September 11-gebeure.] Verdere interaksie met die WNNR het in November 2001 die vorm aangeneem van deelname aan 'n werksgroep wat navorsing doen oor metodes en strategieë om die omgewingsimpak van beleid en wetgewing te bepaal. Dit lei tot samewerking aan minstens twee gesamentlike navorsingspublikasies.
2. Noue skakeling met Prof. Willem Landman, Direkteur van die Ethics Institute of South Africa wat in 2000 in Pretoria gevestig is, veral oor gesamentlike projekte en dienslewering op die terrein van toegepaste etiek.

2.7 M.Phil in Omgewingsbestuur

Prof. Hattingh is lid van 'n interfakultêre programkomitee wat in Januarie 2001 'n M.Phil. Program in Omgewingsbestuur geïmplementeer het met 'n eerste inname van 16 studente. Departemente wat aan hierdie program deelneem is Filosofie (Omgewingsetiek), Geografie en Omgewingstudie, Publieke Administrasie,

Ekonomie, Publieke Reg, en Bewaringsekologie. Twee van die studente uit hierdie eerste inname het aangedui dat hulle 'n finale navorsingsopstel onder leiding van Prof. Hattingh as studieleier wil aanpak. Prof. Hattingh is verder ook mede-studieleier van twee ander studente in hierdie program se finale navorsingsopstel.

2.8 Lid van die redaksionele Raad van die volgende tydskrifte

Prof. Hattingh dien as lid van die Redaksionele Raad van die volgende tydskrifte:

1. Environmental Ethics (sedert 1996) [Uitgegee deur Universiteit van North Texas]
2. African Journal of Environmental Philosophy and Environmental Education (sedert 1999) [Nigerië]

2.9 Environmental Values in Action

In die tweede helfte van 2000 word 'n projekvoorstel genaamd Environmental Values in Action deur die Beheerraad van die Sentrum vir Toegepaste Etiek in beginsel goedgekeur en van stapel gestuur. Die belangstelling van groot maatskappye om by die projek betrokke te raak as donateurs is egter teleurstellend. Met behoud van die algemene doelstellings van die projek is die praktiese implementering daarvan in 2001 op 'n meer kommersiële grondslag geplaas.

In Augustus 2001 lei dit tot die sluiting van die eerste kontrak van die Eenheid met Afresearch, 'n Pretoria-gebaseerde konsultasiemaatskappy wat spesialiseer in die fasilitering van gemeenskapsbetrokkenheid in omgewingsimpakstudies. Die tema van die kontraknavorsing wat versoek is, was *Values in decision-making about nuclear power: An ethical analysis*. Die resultate van hierdie navorsing sou gebruik word om die openbare debat oor kernkrag in Suid-Afrika, soos dit na vore gekom het na aanleiding van die voorgestelde demonstrasiemodel korrelbedreaktor by Koeberg, te karteer. Die Eenheid vir Omgewingsetiek het met Afresearch ooreengekom dat die finale verslag van die Eenheid as 'n bylae tot die impakstudie vervat word, én dat die Eenheid die verslag verder langs gebruiklike akademiese en ander kanale kan versprei sodra die impakstudie gepubliseer is vir kommentaar deur die publiek. So sal die Eenheid dus effektief die kopiereg van die verslag behou.

Johan Hattingh

1 September 2002